

Twee of drie begrippen vooraf
 Als je praat over **werkwoordsvorming**, heb je meteen te maken met de zogenaamde **PV** (persoonsvorm) en het **VD** (voltooid deelwoord).

PV en VD hebben elk hun eigen spellingsregels. Kijk eerst of een werkwoord PV is of VD en pas daarna de juiste regels toe.

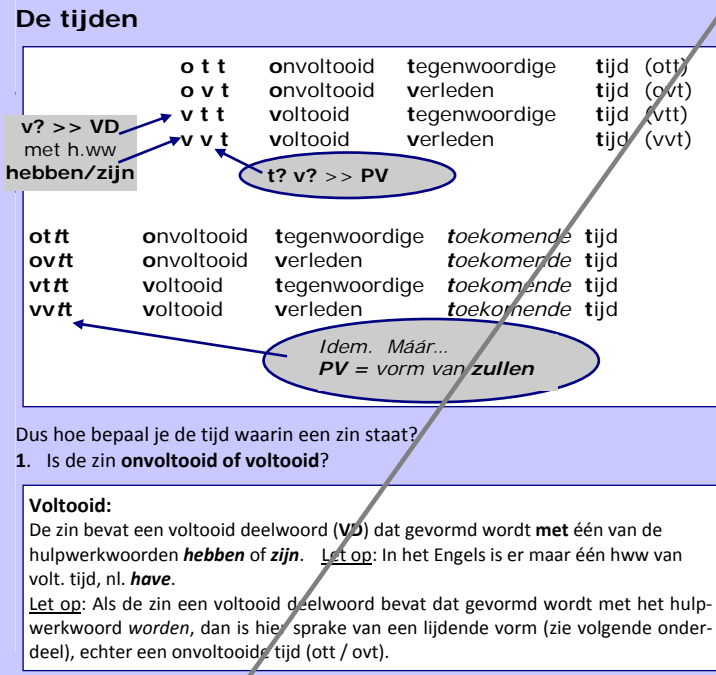
De **PV** vind je door:
 a) de zin vragend te maken (ja/nee-vraag). Het werkwoord dat voorop komt, is de PV;
 b) de zin te veranderen van tegenwoordige naar verleden tijd, of andersom (want de PV bepaalt tegenwoordig of verleden);
 c) de zin te veranderen van getal, namelijk van enkelvoud naar meervoud of weer andersom. Dit doe je natuurlijk gelijktijdig met het **onderwerp**.

Het **onderwerp** van een zin staat in een bepaalde **persoon** (1^e/2^e/3^e persoon enkelvoud of meervoud). Het enige **werkwoord** dat hiervan qua vorm afhankelijk is, heet daarom de **persoonsvorm**. Dus LET OP:
 * Het onderwerp (Ik/jij/hij etc.) is niet de persoonsvorm.
 * Verwar het begrip 'persoonsvorm' niet met 'persoonlijk voornaamwoord'. Dit laatste is iets heel anders (zie *Routeplanner 2*, woordsorten).

Het **VD** is het zogenaamde *ge*-werkwoord dat gevormd wordt met een van de hulpwerkwoorden van voltooid tijd (hebben/zijn) of het hulpwerkwoord van de lijdende vorm (worden). Voor verdere uitleg en uitzonderingen, zie *Spelling VD*.

De **infinities** is het hele (onvervoegde) werkwoord. Het komt na hulpwerkwoorden als *zullen, kunnen, mogen, moeten, willen*, etc. en vormen als *zit te, ben aan het, ga* etc. Soms verwart men het meervoud van een werkwoord met de infinitief: wij *vermoeden, zij gaan* etc. Deze meervouden zijn vervoegde vormen want ze horen bij een 1e of 2e of 3e persoon meervoud; geen infinitieven dus.

Het **TD** (tegenwoordig deelwoord) is b.v. *lopend(e), gaand(e), lezend(e)* etc.

Onvoltooid:
 De zin bevat géén voltooid deelwoord, of een voltooid deelwoord dat tot stand is gekomen met een vorm van het hulpwerkwoord *worden*. Vb. *De taak werd goed uitgevoerd.* (= ovt, lijdend)
De taak is goed uitgevoerd (geworden). (= vtt, lijdend)

2. Is de zin **tegenwoordig of verleden**?

Kijk naar de **PV**. Alleen de PV geeft aan of de zin in de tegenwoordige dan wel verleden tijd staat. (Voltooid of onvoltooid heeft hier niets mee te maken.)

3. Is de zin tevens een **toekomstige tijd**?

De **PV** is een vorm van het werkwoord **zullen**.

N.B. ad 1) Een modaal hww (*moeten, willen, kunnen, mogen*) neutraliseert in de voltooid tijd het VD. Toch blijft er dan sprake van een voltooid tijd. Vb.: *Ik heb dat moeten maken = ± Ik heb dat gemaakt (= vtt).*

Bedrijvende en lijdende vorm

	Bedrijvende vorm	Lijdende vorm
ott	Ik werk hard (Hij) vangt <u>veel vis</u>	xxxxxx Veel vis wordt door hem gevangen <small>(Er wordt veel...)</small>
ovt	Ik werkte hard Hij ving veel vis	xxxxxx Veel vis werd ... gevangen
vtt	Ik heb hard gewerkt. Hij heeft veel vis gevangen	xxxxxx Veel vis is ... gevangen (<i>geworden</i>)
vvt	Ik had hard gewerkt. Hij had veel vis gevangen	xxxxxx Veel vis was ... gevangen (<i>geworden</i>)
ottt	Ik zal hard werken Hij zal veel vis vangen	xxxxxx Veel vis zal ... gevangen worden
ovtt	Ik zou hard werken Hij zou veel vis vangen	xxxxxx Veel vis zou ... gevangen worden
vttt	Ik zal hard gewerkt hebben Hij zal veel vis gevangen hebben	xxxxxx Veel vis zal ... gevangen zijn (<i>geworden</i>)
vvtv	Ik zou hard gewerkt hebben (als ...) Hij zou veel vis gevangen hebben (als ...)	xxxxxx Veel vis zou ... gevangen zijn (<i>geworden</i>)

Bedrijvende zin = Het onderwerp bedrijft de handeling (gezegde).
 Lijdende zin = onderwerp doet zelf niks, ondergaat dus de handeling.

Je kunt alleen een zin die een lijdend voorwerp (LV) heeft omzetten in een lijdende vorm. Het lijdend voorwerp van de bedrijvende zin wordt dan onderwerp van de lijdende zin.
Vb.:
(Hij) vangt veel vis.
 = Bedrijvend
(Veel vis) wordt door hem gevangen.
 = Lijdend

Hij vangt veel vis.
 > Handeling: vangen
 > Onderwerp: Hij
 >> en Hij VANGT
Veel vis wordt gevangen.
 > Handeling: vangen (gevangen = zww)
 > Onderw.: Veel vis
 >> VANGT NIET

Vervolg Bedrijvend & Lijdend
 Sommige werkwoorden zullen nooit een lijdend voorwerp (LV) bij zich hebben (b.v. werken). Dit zijn **onovergankelijke werkwoorden**. Zij kunnen slechts **bedrijvende zinnen** maken.

Overgankelijke werkwoorden kunnen wel een LV in de bedrijvende zin bij zich hebben en kunnen daardoor dus een **lijdende zin** vormen.

In een goed woordenboek kun je terugvinden of een werkwoord overgankelijk of onovergankelijk is. Dit kan soms ook verschillen per betekenis van een werkwoord.

pakken (pakken, h. gepakt), I (onoverg.), zich tot een dicht en vast geheel samenvoegen; -- (van sneeuwvlokken) aan elkaar blijven plakken: *die sneeuw pakt niet* ;
 II (overg.) vatten, grijpen, 1 met de arm omvatten en liefkozend tegen zich aandrukken, syn. *omarmen* : *hij pakte zijn meisje*; 2 grijpen, beetpakken: *hij kon nog juist het touw pakken*.

Het gebruik of het nut van een lijdende vorm
 In krantenkoppen staan vaak, in telegramstijl, lijdende vormen. Dit maakt de melding van een gebeurtenis of daad wat minder confronterend of beschuldigend. In een lijdende vorm zeg je namelijk niet metéén wie het gedaan heeft; het onderwerp bedrijft, zoals geleerd, de handeling niet.

Tientallen scholieren doodgeschoten in Kentucky
 Hier staat: *Tientallen scholieren zijn doodgeschoten in Kentucky.*
 (= vtt, lijdende vorm)

Nieuws is vaak erg vers en zolang bijvoorbeeld niet onomstotelijk duidelijk is wie deze daad beging(en), is de lijdende vorm het meest gepast. Een bijbehorende bedrijvende vorm zou kunnen zijn:
Een groep jongens heeft tientallen scholieren doodgeschoten.
 (= vtt, bedrijvende vorm)

Ook het volgende voorbeeld is in feite een lijdende vorm.

Gezocht!

De bedoelde en volledige lijdende vorm kan zijn:
De man met onderstaand tronie wordt gezocht. (= ott)
Enkele kassières worden momenteel door ons gezocht. (= ott)
Of: Er worden momenteel enkele dames door ons gezocht.

De bijbehorende bedrijvende zinnen zijn:
De politie zoekt de man met onderstaand tronie. (= ott)
Wij zoeken momenteel enkele kassières. (= ott)

Je kunt zelf bepalen welke vorm het meest geschikt is. In dit laatste voorbeeld staat voor 'zoeken' natuurlijk meestal 'zijn op zoek naar'.

Sterke en zwakke werkwoorden

STERK		ZWAK			
Lopen	Werken	Werken	Branden		
1. ik loop	liep	werk	werkte	brand	brandde
2. jij loopt	liep	werkt	werkte	brandt	brandde
3. hij	} loopt	} werkt	} werkte	} brandt	} brandde
zij					
1. wij lopen	liepen	werken	werkten	branden	brandden
2. jullie lopen	liepen	werken	werkten	branden	brandden
3. zij lopen	liepen	werken	werkten	branden	brandden

Sterke werkwoorden noemen we in het algemeen werkwoorden die in de verleden tijd van klank veranderen, b.v. *loop > liep, krijg > kreeg*.
Zwakke werkwoorden worden in de verleden tijd vervoegd door middel van *te(n)* of *de(n)* achter de stam van het werkwoord, b.v. *werkte, brandde, wachte*.

Onder de **stam** verstaat men gemakshalve de 'ik-vorm' van het werkwoord. Dit is in feite niet juist en scheidt verwarring bij werkwoorden met een z of een v voor de *en*-uitgang van de infinitief, b.v. *reizen, durven, peinen, schroeven* etc. Bij de 'ik-vorm' van deze werkwoorden staan de *s* (reis) en de *f* (durf) in de plaats van de *z* en de *v*. Bij de toepassing van **'t KoFSCHiP** ga je echter uit van de *z* en de *v* in het hele werkwoord. De **stam** van een werkwoord is namelijk het deel dat overblijft als je *-en* weglaat (*-an* bij b.v. *gaan*). Zie 'Spelling PV'.

Het begrip **'sterk werkwoord'** moet eigenlijk ook wat preciezer omschreven worden. **'Sterk'** is een werkwoord pas écht, als ook het VD een andere klank heeft dan de infinitief (of de tegenwoordige tijd) **en/of** als het VD op *-en* eindigt, b.v. *lopen - liep - gelopen*; vermijden - vermeed - vermeden. (Zie hiernaast.)

Onregelmatige werkwoorden:
 Deze zijn gedeeltelijk **zwak** en gedeeltelijk **sterk**, b.v.

	zwak	sterk
verbannen	verbande	verban <u>en</u>
wreken	wreekte	gewro <u>ek</u> en
barsten	barstte	gebar <u>st</u> en
lachen	lachte	gelach <u>en</u>

Net als b.v. in het Engels moet je ook in je moedertaal Nederlands alle sterke en onregelmatige werkwoorden kennen.

	sterk	zwak
schuilen	schuol	geschuuld
kunnen	kon	gekund
jagen	joeg	gejaagd

Legenda Werkwoorden (ook voor ommezijde)

Tijden
 Tegenwoordig
 Verleden
 Toekomst
 Voltooid / Onvoltooid

Vormen
 PV (persoonsvorm) / VD (voltooid deelwoord)
 Inf. (infinitief) / TD (tegenwoordig deelwoord)
 Bedrijvende en lijdende vorm
 Overgankelijke en onovergankelijke werkwoorden
 Sterke en zwakke werkwoorden
 Onregelmatige werkwoorden
 Sterke en zwakke VD's

Spelling
 PV tegenwoordige tijd (PVtt)
 PV verleden tijd (PVvt) zwakke werkwoorden
 't KoFSCHiP
 VD (als Bn)
 Verdubbeling en verenkling
 Ge-werkwoorden
 Geleende werkwoorden: PVtt en PVvt
 Geleende werkwoorden: vervoeging
 Woorden met een voorvoegsel
 De gebiedende wijs

Nederlands

Routeplanner 1
www.routeplanner-nederlands.nl

Werkwoorden
Tijden
Vormen
Spelling

MBO:
 VO: 1t
 1-2h / 1v / 2t
 3h / 2-3v / 3-4 t
 3-4v

1F > 2F 3F >

© 2012 CeteS.nl
 Beek, Limburg

Spelling PV tegenwoordige tijd (Basis)

INF.	Lachen	wachten	verbannen	branden
e.v.	1. ik lach	wacht	verban	brand
2. jij/u lach <u>t</u>	wacht	verban <u>t</u>	brand <u>t</u>	
3. hij Zij Het	lach <u>t</u>	wacht	verban <u>t</u>	brand <u>t</u>
m.v.	1. wij			
2. jullie	lachen	wachten	verbannen	branden
3. zij				

De spelling van de PV enkelvoud brengt mensen vaak in de problemen. Zo lees je de zéér foute zinnestjes:
Het regent de hele dag al.
Het gebeurt vaak dat ...
 Men verwacht de PV dan met het meer vrouwde beeld van het VD:
Het heeft de hele dag al geregend. (=VD)
Het is vaak gebeurd (=VD) dat ...
 Dus goed is: *Het regent de hele dag al.*
Het gebeurt vaak dat ...

De enige geldende spellingsregel voor de PV enkelvoud tegenwoordige tijd is:

PV e.v. = **STAM of Ik-vorm**
 of
STAM of Ik-vorm } + t

LET OP: je lacht lach_ je? lacht je broer? brandt brand_ je? brandt je broer? vindt vind_ je? vindt je broer? je wint win_ je? wint je broer? je wacht wach_ je? wacht je broer?

LET OP: beven >> ik beef blozen >> ik bloos durven >> ik durf reizen >> ik reis

Hulp: Vervang de PV door koop_ of koopt. Je hóórt dan of er een t of geen t moet staan.

Spelling PV verleden tijd zwakke werkwoorden (basis)

INF.	Lachen	wachten	verbannen	branden
e.v.	1. ik lachte	wachte	verbande	brandde
2. jij/u lachte	wachte	verbande	brandde	
3. hij Zij Het	lachte	wachte	verbande	brandde
m.v.	1. wij			
2. jullie	lachten	wachten	verbanden	brandden
3. zij				

Bij de juiste **uitspraak** kan je de vervoeging **-de(n)** of **-te(n)** van een zwak vervoegde PV verleden tijd horen! Het punt is dat veel Nederlanders (regio A'dam) b.v. bij de verleden tijd van *reizen* (reisde) een [s] uitspreken i.p.v. een [z]. Daardoor zeggen zij dan foutief *reiste* waar het *reigde* moet zijn.

En hierom is dus **'t KoFSCHiP** uitgevonden. De **t, k, f, s, ch** en **p** zijn namelijk stemloze medeklinkers en als die de laatste letter van STAM zijn, kan daar alleen maar **-te(n)** achter komen omdat de **t** ook **stemloos** is.

In alle andere gevallen is De uitgang **-de(n)**. In plaats van **'t KoFSCHiP** wordt ook **'t FoKSchAaP** gebruikt.

De algemene regel voor de zwakke verleden tijd is:

Laatste letter STAM is één v/d 't KoFSCHiP } + te(n)

STAM = Infinitief min -en

Bij werkwoorden waarvan de **stam** eindigt op een **z** of een **v** (beven, blozen, durven, reizen, peinen etc.), is er een **verschil** tussen de **stam** en de **ik-vorm** (beef, bloos, durf, reis, peins). Bij de vervoeging schrijven we eerst de ik-vorm maar hangt de keuze **-te(n)** of **-de(n)** af van de vraag of de **v** dan wel de **z** van de stam deel uitmaakt van **'t KoFSCHiP**.
 Antwoord: nee. Dus: **-de(n)**. >> (bev-) beefde, (bloz-) bloosde, (durv-) durfde, (peinz-) peinsde

LET OP: vergroten>vergrootte; verbreden>verbreedde; poten>pootte; missen>miste; misten>mistte

Spelling VD (volt. deelwoord)

Sterke VD's eindigen op **-en** (b.v. *gebarsten, gelopen*).

Zwakke VD's eindigen op **-t** of **-d** (b.v. *gewerkt, verhuisd*).

Bij twijfel tussen de eindletters **-t** of **-d** geldt hier ook weer de regel van **'t KoFSCHiP**.
 Eenvoudiger is het te letten op de **uitspraak** bij het zg. **langer maken** van het **VD**.
 Vb.: *De zanger werd omhelsd* << De omhelsde zanger.

LET OP: Een VD kan nooit op **-dt** eindigen (*gebrandt*). De regel **STAM + t** geldt alleen voor de PV tegenwoordige tijd. [VD gebruikt als Bn: ommezijde.]

Leuker geskiket of geskiked?

Spelling VD (vervolg)

Een voltooid deelwoord ontstaat in combinatie met de hulpwerkwoorden *hebben* of *zijn* in voltooiden óf met het hulpwerkwoord *worden* in de lijdende vorm van één van de onvoltooiden tijden (ott, ovt, ottt, ovtt).

hebben zijn	+ VD	vtt, vttt vvt, vvt	bedrijvend
worden	+ VD	ott, ottt ovt, ovtt	lijdend
zijn	+ VD (+ "geworden")	vtt, vttt vvt, vvt	lijdend

Zie ommezijde: De tijden

VD gebruikt als Bn (bijvoeglijk naamwoord)

VD	VD als Bn
STERK: eindigt op -en De vrouw is gevallen De bom is gebarsten	Blijft hetzelfde De gevallen vrouw De gebarsten bom
ZWAK: eindigt op -t of -d Ik heb het voorval gemeld Ik heb dat antwoord verwacht De burens zijn verhuisd	VD + e Het gemelde voorval Het verwachte antwoord De verhuisde burens
Geen verdubbeling van -t of -d hier!!	
De foto's zijn vergroot De straat is verbreed	De vergrote foto's De verbrede straat
Verdubbeling hier omdat je anders een ander woord krijgt	
We hebben het huis bezet De toeristen zijn gered	Het bezette huis De geredde toeristen

De regels voor **verdubbeling** en **verenkeling** bij een bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord zijn dezelfde als bij gewone bijvoeglijke naamwoorden.
een wit vlak – het witte vlak – de muur is gewit – de gewitte muur
een breed doek – de brede weg – de weg is verbreed – de verbrede weg

Geredde paarden bij Marrum

Vervoeging van geleende en vernederlandste werkwoorden

INFINITIEF	STAM	2°/3° prs ev	PV vt (ev)	VD
barbecueën	barbecue	barbecuet	barbecuede	gebarbecued
baseballen	baseball	baseballt	baseballde	gebaseballd
bingoën	bingo	bingoot	bingode	gebingood
breakdancen	breakdance	breakdancet	breakdancete	gebreakdancet
bridgen [dzj]	bridge	bridget	bridgede	gebridged
briefen [f]	brief	brieft	briefde	gebriefd
briefen [v]	brief	brieft	briefde	gebriefd
browsen [s]	browse	browse	browsede	gebrowse
browsen [z]	browse	browse	browsede	gebrowse
choken	chook	chookt	chookte	gechookt
cruisen [s]	cruis	cruist	cruisde	gecruist
cruisen [z]	cruis	cruist	cruisde	gecruist
deleten	delete	deletet	deletete	gedelete
designen	design	design	designde	gedesignd
douchen	douch	doucht	douchte	gedoucht
e-mailen	e-mail	e-mailt	e-mailde	ge-e-maild
faxen	fax	faxt	faxte	gefaxt
finishen	finish	finisht	finishte	gefinisht
golven [f]	golf	golft	golfte	gegolfd
golven [v]	golf	golft	golfte	gegolfd
googlen ☐ WB	google	google	googlede	gegoogle
googelen ☒ GB	google	google	googlede	gegoogle
grillen	gril	grilt	grilde	gegrild
handlen ☐ WB	handle	handlet	handelde	gehandeld
hendelen ☒ GB	hendel	hendelt	hendelde	gehendeld

Het handhaven van dubbele medeklinkers in de stam (*baseball*, *pass*) en het niet handhaven daarvan (*volleybal*, *gril*, *basketbal*) heeft te maken met de al dan niet Engelse uitspraak van een woord, dus de mate waarin een woord ingeburgerd is.

Het ge-probleem bij voltooid deelwoorden

Werkwoorden met een onbeklemtoond voorvoegsel (en dus een beklemtoonde stam) worden zónder *ge-* vervoegd. Deze werkwoorden zijn onscheidbaar.
overdrijven > *overdreven*; *doorlopen* > *doorlopen*

Werkwoorden met een beklemtoond voorvoegsel daarentegen (en dus een minder beklemtoonde stam) worden mét *ge-* vervoegd.
overdrijven > *óvergedreven*; *doorlopen* > *dóórgelopen*
omvergoaien > *omvérgegooid*; *houthakken* > *hóutgehakt*
diepvriezen > *diepgevoren*

Werkwoorden die beginnen met *be-*, *er-*, *ont-*, *ver-*, *her-* en *ge-* houden dit voorvoegsel in de vervoeging en krijgen dus géén ge- in het VD.
bedenken > *bedacht*; *erkennen* > *erkend*; *ontduiken* > *ontdoken*;
ontpitten > *ontpit*; *veranderen* > *veranderd*;
herkennen > *herkend*; *gebeuren* > *gebeurd*.
Evenzo als er nog een voorvoegsel aan deze werkwoorden voorafgaat:
afgelasten > *afgelast*; *onderverdelen* > *onderverdeeld*.

Onscheidbaar samengestelde werkwoorden: Deze werkwoorden hebben de klemtoon op de stam.
aanbidden > *aanbeden*; *misbruiken* > *misbruikt*;
overdrijven > *overdreven*; *overleggen* > *overlegd*

Samenstelling bestaat uit een zelfstandig naamwoord plus een werkwoord:
raadplegen > *geraadpleegd*; *stofzuigen* > *gestofzuigd*;
watertanden > *gewatertand*; *houthakken* > *houtgehakt*;
ademhalen > *ademgehaald*.

N.B.)

Werkwoorden met *her-* zijn zeer onregelmatig als het gaat om het voorvoegsel *ge-*. Soms wordt het weggelaten (*herhalen* > *herhaald*), soms staat het vooraan (*herstructureren* > *geherstructureerd*), en soms komt het na het voorvoegsel (*herindelen* > *heringedeeld*).

Tegenwoordig deelwoord (TD): *lopend*, *stofzuigend*, *veranderend*, *fietsend* etc.

gewielroid

Waarom 't KoFSCHiP?

De naam 't KoFSCHiP is willekeurig. Het gaat er alleen om dat dit woord alle **medeklinkers** bevat die, zogeheten, **stemloos** zijn. Spreek ze maar één voor één uit, houd je hand aan je strottehoofd en je merkt dat je geen trilling van de stembanden voelt. Bij alle andere medeklinkers, en uiteraard ook klinkers, voel je de stembanden wel trillen.

Bij een zwakke vervoeging heb je de keus uit **-te(n)** en **-de(n)**. De [t] is **stemloos** en de [d] is **stemhebbend**. Stemloze eindmedeklinkers van de stam kunnen om uitspraakredenen alleen combineren met de [t] van de vervoeging, en andersom.

STAM met stemloze eindklank	{ [p], [t], [k] } { [f], [s] } { [ch] }	STAM + { - te(n) }	want - te(n) is ook stemloos in de t
-----------------------------	---	------------------------------	---

Vervolg = Groene Boekje v/d spelling; = Witte Boekje: journalistiek)

INFINITIEF	STAM	2°/3° prs ev	PV vt (ev)	VD
hockeyen	hockey	hockeyt	hockeyde	gehockeyd
housen [z]	house	house	housede	gehoused
labelen	label	labelt	labelde	gelabeld
leasen [s]	lease	leaset	leasete	geleaset
leasen [z]	lease	leaset	leasete	geleaset
overrulen	overrule	overrulet	overrulede	overruled
promoten	promoot	promoot	promootte	gepromoot
racen	race	racet	racete	geracet
recyclen	recycle	recyclet	recyclede	gerecycled
passen	pass	passt	passte	gepast
rugbyen	rugby	rugby	rugbyde	gerugbyd
scoren	scoor	scoort	scoorde	gescoord
scrabbelen	scrabble	scrabbelt	scrabblede	gescrabbeld
scrollen	scroll	scrollt	scrollde	gescroll
skaten	skate	skatet	skatete	geskatet
sms'ën	sms	sms't	sms'te	ge-sms't
stressen	stres(s)	strest	streste	gestrest
surfen [f]	surf	surft	surfte	gesurft
surfen [v]	surf	surft	surfte	gesurft
timen	time	timet	timede	getimed
typen	typ	typt	typte	getypt
updaten	update	updatet	updatete	geüpdatet
volleyballen	volleybal	volleybalt	volleybalde	gevolleybald
yellen	yel	yelt	yelde	geyeld

Woorden als *updaten* (*geüpdatet*) en *deleten* (*gedelete*) kunnen een tamelijk vreemd woordbeeld aannemen. Het is dan beter om een Nederlands woord te gebruiken: *bijgewerkt* en *gewist*.

Geleende werkwoorden: PV tegenwoordige tijd

Bij geleende (veelal Engelse) werkwoorden geldt: de **STAM** en de **ik-vorm** zijn **gelijk**.

Bij geleende (veelal Engelse) werkwoorden bestaat de **STAM** of de **ik-vorm** uit de **infinities min -en** of **min -n**.

STAM of ik-vorm	=	Infinities min -en: brieven > brief; checken > check; choken > chook; cruisen > cruist; designen > design; faxen > fax
-----------------	---	--

STAM of ik-vorm	=	Infinities min -n bij werkwoorden waarin de 'uitspraak-e' blijft staan: bridgen > bridge; deleten > delete; racen > race
-----------------	---	---

Om uitspraakredenen blijft zo ook de dubbele medeklinker in woorden als *baseballen* en *passen* (Engelse uitspraak) in de stam of de ik-vorm gehandhaafd, maar niet in woorden als *yellen*, *volleyballen* en *grillen* (Nederlandse uitspraak).

Infinities	STAM/ik	2°/3° prs	Ww's met 'uitspraak-e'		
brieven	brief	brieft	deleten	delete	deletet
browsen	brows(e)	brows(e)t	googlen	google	googlet
finishen	finish	finisht	skiken	skik	skiket
housen	house	houset	Dubbele medeklinker blijft		
leasen	lease	leaset	baseballen	baseball	baseballt
promoten	promoot	promoot	passen	pass	passt
rugbyen	rugby	rugby	Dubbele medeklinker verdwijnt		
hobbyen	hobby	hobbyt	grillen	gril	grilt
scoren	scoor	scoort	basketballen	basketbal	basketbalt
typen	typ	typt			

Geleende werkwoorden: PV verleden tijd

'Geleende', veelal Engelse, werkwoorden worden altijd **zwak vervoegd** en dus volgens de regel van **'t KoFSCHiP**. Het gaat daarbij echter niet om de spelling maar om de **klank** of de **uitspraak** van de laatste letter van de stam.

Voorbeeld: *deleten* > stam: delete [= t-klank] > *delete(n)*
racen > stam: race [= s-klank] > *racete(n)*

De uitspraak [sj] is een sis-klank en staat daarom gelijk aan de [s].
Voorbeeld: *finishen* > stam: finish [sj] = [s] > *finishte(n)*

De uitspraak [dzj] daarentegen is géén sis- of s-klank maar een [d] en/of [z].
Voorbeeld: *bridgen* > stam: bridge [dzj] > *bridge(n)*.

Enkele Engelse leenwoorden (b.v. *brieven*, *browsen*, *golven*, *leasen*, *surfen*) kunnen op verschillende wijzen uitgesproken worden, namelijk met een [f] of een [v] bij *brieven*, *golven*, *surfen* en een [s] of een [z] bij b.v. *browsen* en *leasen*. De [f] en de [s] zijn stemloze medeklinkers en vervoegen daarom met **-te(n)** omdat de t ook stemloos is. De [v] en de [z] zijn stemhebbende medeklinkers en vervoegen met **-de(n)** omdat de d ook stemhebbend is.

PVvt geleende werkwoorden

STAM = stemloze eindklank [f] of [s] → STAM + te(n)
= eindklank uit 't KoFSCHiP → STAM + te(n)
STAM = stemhebbende eindklank [v] of [z] → STAM + de(n)
= andere eindklank (≠ KoFSCHiP) → STAM + de(n)

Limerick

Zo was er een heertje uit Beek.
Dat kwam toch maar steeds niet op streek.
Het naam zich de maat, / Zei thuis: nou, ik gaat,
Al denk ik nog niet deze week.

Werkwoorden met een voorvoegsel

Werkwoorden met een onbeklemtoond voorvoegsel (en dus een beklemtoonde stam) worden ongescheiden vervoegd.
overdrijven >> *overdrijft*;
doorlopen >> *doorloopt*

Werkwoorden met een beklemtoond voorvoegsel daarentegen (en dus een minder beklemtoonde stam) worden gescheiden vervoegd.
overdrijven >> *drijft over*;
doorlopen >> *loopt door*;
omvergoaien >> *gooit omver*;
houthakken >> *hakt hout*

Overdreven wolken of overdrijvende wolken?

Spelling PV en VD (vereenvoudigd totaalmodel)

Bepaal eerst de functie van het werkwoord in de zin of deelzin: PV of VD? Pas daarna de juiste spellingsregel(s) toe.

Begrippen vooraf:

tt = tegenwoordige tijd / **vt** = verleden tijd

ev = enkelvoud / **mv** = meervoud

STAM = INFINITIEF min **-en** (barsten > barst; eisen > eis)

Ik-vorm: bij spellingsafwijkingen (kopen > koop; durven > durf)

De **persoon** waarin een zin staat:

ev	1 ik	mv	1 wij
	2 jij / u		2 jullie
	3 hij / zij / het		3 zij

N.B.) 2? = loop jij?

PV	tt	ev	1 2?	PV = STAM (lach / wacht / brand / gebeur / eis) of = ik-vorm (koop / durf / reis / peins)
			2 3	PV = STAM of ik-vorm } + t (lacht/wacht/brand) (reist/durft/gebeurt)
		mv	1 – 3	PV = STAM + -en (lachen/reizen/wachten) (= hele werkwoord)
	vt	ev & mv	1 – 3	Zwakke verleden-tijdvormen: Laatste Letter STAM } + te(n) >> Anders + de(n) <i>Beven, blozen, durven, reizen etc.</i> STAM: bev-, bloz-, durv-, reiz- Spelling: beef, bloos, durf, reiz } + de(n)

VD	Sterk: eindigt op -en of -n (gebarst <u>en</u> , gelop <u>en</u> , gegaa <u>n</u>)
	Zwak: eindigt op -t of -d Pas 't KoFSCHiP toe of maak 'langer'
VD als Bn	Sterk: uitgang -en blijft (gebarst <u>en</u> bom; <u>maar</u> gedane zaken)
	Zwak: VD + e (het werk is verdeeld > het verdeelde werk)
	Verdubbeling: De muur is gewit > de gewitte muur; De uitgeputte jogger; de geredde drenkeling etc.
	Verenkeling: De verbrede weg; de vergrote foto; gepote piepers
	LET OP: Hij vergrootte de foto = PV verleden tijd Zij verbreedden de weg = PV verleden tijd

De gebiedende wijs

Open je boek. *Hou(d)* je mond. *Word* lid en *red* het milie.

Voor de gebiedende wijs wordt de vorm van de eerste persoon enkelvoud gebruikt, dus **stam zonder -t**.

Alleen in enkele vaste formuleringen of oude zegswijzen komt er een **-t** achter, soms ook omdat dit beter of deftiger klinkt:

Bezint eer ge begint. Verheft uw hart. Komt dat zien.

De gebiedende wijs met **u** krijgt **wel** een **-t**, als u tenminste **onderwerp** is:
Draait u zich even om. Loopt u door, alstublieft!
Wendt u zich tot de directie.
Kleedt u zich maar eens uit.

De gebiedende wijs met **u** krijgt **geen -t**, als u de betekenis heeft van **zich**. (Eigenlijk is 'u' dan lijdend voorwerp). Je kan **u** dan vervangen door **zelf**.
Vergis u niet in zijn onnozelheid!
Wind u niet zo op.

Je groeid met goed onderwijs!